

Land of National Parks South -hanke 40007574

Land of National Parks South -hankkeen loppuraportti

1. Toteuttaja

Metsähallitus, Pohjanmaan–Kainuun Luontopalvelut

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Land of National Parks South

Hanketunnus 57056

3. Yhteenveto hankkeesta

Luontomatkailu on tällä hetkellä maailmalla kasvava trendi. Luontomatkailun valtavirtaistumisen myötä myös asiakaskunnan tarpeet ja odotukset ovat muuttuneet. Land of National Parks South -hankkeessa kehitetään luontomatkailun infrastruktuuria Luontoaktiviteetit matkailun kärjiksi-aktiivointihankkeessa tunnistettujen kärkiaktiviteettien pohjalta. Kyseisen hankkeen selvitystyön tuloksena Kainuu-Koillismaalla sekä kotimaisen että kansainvälisen matkailun kehittämisen kannalta tärkeimmiksi aktiviteeteiksi nousivat patikointi, pyöräily, melonta sekä luonnontarkkailu ja valokuvaus. Yksi aktiivointihankkeen esille nostama kehittämistarve liittyen kaikkiin edellä listattuihin aktiviteetteihin on helppouden lisääminen.

Hankkeen toimenpiteet liittyvät Hossan sekä Martinselkosen retkeilyreittien kehittämiseen. Hankkeen hyödynsaajia ovat alueen matkailu-rytykset, omatoimiset matkailijat ja paikallisväestö. Ympäri-voituksen matkailun edellytysten kehittyessä hankkeella on positiivista vaikutusta myös aluetalouteen.

Hankkeen suunniteltu toteutus-aika oli 1.1.2018-31.12.2019. Hankkeen hallinnoijana toimi Metsähallitus, Pohjanmaan Luontopalvelut. Hankkeen osarahoittajana on Suomussalmen kunta. Hankkeen kokonaisbudjetti on 262121 €.

4. Raportti

4.1 Hankkeen tavoitteet

4.1.a. Ylemmän tason tavoitteet

Hankkeen päätavoitteena on kehittää Land of National Parks -alueen eteläosan (Hossa) luontomatkailuinfrastruktuuria siten, että se mahdollistaa kansainvälisen matkailun kehittymisen ja kasvamisen alueella sekä monipuolisen luontoaktiviteettien tuotteistamisen. Hankkeen toimenpiteillä pyritään myös parantamaan asiakasturvallisuutta ja reittien palveluvarustusta kansainvälisten matkailijoiden ja kasvavien asiakasmäärien tarpeita vastaaviksi. Hankkeen toimenpiteillä pyritään myös takaamaan luontoarvojen säilyminen uusien aktiviteettien ja kasvavien kävijämäärien alla.

4.1.b. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen toimenpiteillä parannetaan asiakasturvallisuutta ja reittien palveluvarustusta kansainvälisten matkailijoiden ja kasvavien asiakasmäärien tarpeita vastaaviksi. Samalla pyritään takaamaan kestävä käyntimäärien kasvu. Tämä toteutetaan mm. kestäväimällä reitillä, rakentamalla uusia käymälöitä ja esteettömiä palveluluuita.

Land of National Parks South -hanke 40007574

Kaiken kaikkiaan hankkeen toimenpiteiden myötä saadaan ympärivuotisesti turvallisemmat, laadukkaammat ja kokonaisvaltaisesti kestävämmät reitit asiakkaiden ja ohjelmapalveluyritysten käyttöön.

4.2 Toteutus

4.2.a. Toimenpiteet

Hankkeen toimenpiteet kohdistuvat parantamaan Hossan ja sen vaikutusalueen kärkiaktiiviteetteja.

Helppo päiväpatikointi & vaellus

- Itärajan retkeilyreitti/ Martinselkonen (Suomussalmi): itärajan retkeilyreitien monikäyttöisyyttä ja asiakasturvallisuutta parannettiin rakentamalla uusi silta Juoksetuksenahonjoelle ja pitkoksia Martinselkoseen.
- Julma-Ölkky-Värikallion kaarros-Lihapyörre reittiä kestäväitettiin, uudelleen linjattiin ja osin pitkostettiin sekä uusittiin Somerjoen sillan kansilankut ja kaiteet asiakasturvallisuuden parantamiseksi.
- Laukkujärven lenkin Laukkujärven autiotuvan yhteyteen rakennettiin uusi kuivakäymälä palvelemaan kasvaneita kävijämääriä.
- Muikkupuron mutkaan Hossalaislampien pysäköintipaikalle rakennettiin uusi esteetön käymälä.
- Julma-Ölkyn päiväpatikointi reittejä kestäväitettiin ja pitkostettiin, sekä parannettiin asiakasturvallisuutta uusilla kaiteilla. Julma-Ölkyn reitin lähtöpaikalle rakennettiin uusi monikäyttöinen ja luontoystävällinen kuivakäymälä, joka varustettiin käymälänesteiden keräilyjärjestelmällä. Käytännössä järjestelmä on osoittautunut hyvin toimivaksi. Käymälään asennettiin myös valaisimet helpottamaan hämärässä asiointia.

Melonta

- Esteettömien melontapalveluiden kehittämiseksi rakennettiin esteettömät melontalaiturit Papin petäjälle ja hankesuunnitelman mukainen Värikallion veneenlaskupaikan laituri siirrettiin ohjausryhmän päätöksellä rakennettavaksi Jatkonjärven rantaan telttailualueen kohdalle. Laiturien suunnittelussa ja toteutuksessa sovellettiin uusimpia innovaatioita yhdessä alan asiantuntijoiden kanssa.
- Lisäksi rakennettiin helposti saavutettavissa oleva normaali melojien rantautumispaikka Lihapyörteen lähistölle Somerjoen rannalle.

Loppuraportin liitteenä on valokuvaraportti Land of National Park South-hankkeessa toteutetuista kohteista.

Land of National Parks South -hanke 40007574

4.2.b. Aikataulu

Hankkeen tukipäätös saatiin 19.2.2018 ja hanke toteutettiin 2019 loppuun mennessä. Osa hankkeen hankinnoista toteutettiin omalla riskillä jo ennen rahoituspäätöstä toteutusaikataulun varmistamiseksi.

4.2 c. Resurssit

Hankkeessa toimi projektipäällikkö 50 % työajalla. Hankesihteeri työpanos oli 1httk. Toimenpidesuunnitteluun ja rakentamistoimenpiteisiin omaa työvoimaa suunniteltiin käytettäväksi noin 4,5 htk ja lisäksi määräaikaisia rekrytointeja noin 29,74 htk.

Hankkeessa toimivat asiantuntijoina, erikoissuunnittelijat Päivi Tervonen ja Siiri Tolonen, biologi Ilkka Immonen, luontovalvojat Tapani Seppänen, Erkka Pitkänen ja Simo Hyrkäs Metsähallitukselta.

Hanke toteutettiin pääsääntöisesti luontopalvelujen omana työnä, työssä tarvittavat materiaalit, mm. puutavara ja murskeet kilpailutettiin, lisäksi melontalaiturien toteutus alihankintana.

4.2.d. Toteutuksen organisaatio

Hanke on Metsähallituksen oma hanke ja sijoitettu Luontopalveluiden Kainuu-Koillismaan puistoalueen kustannuspaikalle. Luontopalvelut on ollut hankkeen päätoteuttaja. Suomussalmen kunta on ollut hankkeen osarahoittaja.

Hankkeelle ohjausryhmän muodostavat rahoittajan edustaja Juhani Määttä Kainuun ELY-keskuksesta, Hannu Leinonen Suomussalmen kunnalta, yrittäjä Maija Daly, Hossan Lumo, Hossan matkailuyrittäjistä ja Leena Jartti, Metsähallituksesta, sekä ohjausryhmän sihteerinä toimi hankkeen projektipäällikkö Heikki Haataja.

Hankkeesta viestittiin hankkeen eri toteutusvaiheissa paikallis- ja maakuntatason tiedotusvälineille. Lisäksi eri toimenpiteistä ja tuloksista on viestitty aktiivisesti [www, luontoon.fi](http://www.luontoon.fi) sivuilla. Sosiaalinen media on ollut keskeinen työväline viestittäessä suoraan asiakkaillemme ja sidosryhmille sekä muille yhteistyökumppaneillemme.

Land of National Parks South -hanke 40007574

4.3.e. Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen toteutuneet kustannukset ylittivät budjetoidut yht. 556,22 € / 0,21 %.

Hankkeen talouden seurantaraportti

Sisäinen tilaus 40007574 Land of National Parks South		Assi MH 746/2018		31.5.2020							
Maaseuturahasto, hankenumero 57056, päätös 19.2.2018											
Hankkeen vastuhenkilö Sari Alatosava, projektipäällikkö Heikki Haataja, hankesihteeri Marita Liikanen											
Hankkeen toteutusaika 1.1.2018 - 31.12.2019											
Kustannuslajit		Bmaara	Budjetoitu		Tot yht	budjetista käytetty					
			2018	2019							
Henkilöstökulut palkat toimih	4004000	69 660	29815,85	40161,68	69 977,53	38240,32 75855,46					
Henkilöstökulut palkat työntekijät	4005000	78 811	53819,68	35925,24	89 744,92	-231,46 työv.korv 35693,78					
Matkakustannukset toimih	4006000	28 950	1500,78	2782,54	4 283,32	80,17					
Matkakustannukset työntekijät	4006001		7 163,78	4810,02	11 973,80						
Ostopalvelut, tarvikkeet ja Laitteet	4007000	84 700	16203,97	76,00	16 279,97	86 588 Ostopalvelut yhteensä käytetty					
4.1 Julma-Olkky päiväreitit	4007001	26 000	14272,80	13917,27	28 190,07						
4.2 Värkallion kaarros	4007002	6 000	0,00	0,00	0,00						
4.3 Laukkujärven lenkki	4007003	1 500	0,00	0,00	0,00						
4.4 Muikkupuron mutka	4007004	5 000	0,00	0,00	0,00						
4.5 Itärajan retkeilyreitit	4007005	24 200	9273,09	4448,02	13 721,11						
4.6 Melontalaituri esteeton, Papinpetäjä, Värkallio	4007006	16 500	0,00	22129,47	22 129,47						
4.7 Melontalaituri Lihapyörre	4007007	1 500	0,00	1759,63	1 759,63						
4.8 Kävijäskuri	4007008	4 000	4507,40	0,00	4 507,40						
		0	0,04	110,00	0,00	110,04					
Rakentaminen Yhteensä		262 121	136 557,39	126 119,87	0,00	262 677,26					
						-556					
Rahoitus		Nimike	Rahla	Budjetoitu		Tot yht	Budj%	Tot% 2018	Tot 2019	TOT YHT	
EMR	4048	183 484,70	94435,59	89 049,11	0,00	183 484,70	70,0 %	69,2 %	70,61 %	69,85 %	0,00
MH	4031	60 736,30	33171,80	28 120,76	0,00	61 292,56	23,2 %	24,3 %	22,30 %	23,33 %	-556,26
Suomussalmen kunta	4080	17 900,00	8950,00	8 950,00	0,00	17 900,00	6,8 %	6,6 %	7,10 %	6,81 %	0,00
			0,00	0,00	0,00	0,00					0,00
Kaikki yhteensä		262 121,00	136 557,39	126 119,87	0	262 677,26	100,0 %	100,0 %	100,00 %	100,00 %	-556,26
Maksettu			136557,35	125 563,65		183 484,61					
			95590,00	87 894,61							
			tuloutettu	1154,41 maks. 25.5.2020							
			95590,00	87894,70							
			32017,35	28718,95							
			8950,00	8950,00							
			136557,35	125563,65		262121,00					
						ylitys	556,22 €				

Hankkeen rahoitus toteutui rahoitussuunnitelman mukaisesti.

Hankkeen hyväksytty rahoitussuunnitelma

Hankkeen hyväksytty rahoitus on yhteensä 262 121,00 euroa alla esitetyn rahoitussuunnitelman mukaisesti.

Rahoituslaji	Haettava euroa	Hyväksytty euroa
Haettava tuki / avustus	183 484,70	
EU-osuus		110 090,82
Valtio		73 393,88
Kunnan suora rahoitus hankkeeseen	17 900,00	17 900,00
Muu julkinen tuki	60 736,30	60 736,30
Julkinen tuki yhteensä	262 121,00	262 121,00
Rahoitus yhteensä	262 121,00	262 121,00
Kokonaisrahoitus	262 121,00	262 121,00
Haettu yht. : 262 121,00		Hyväksytty yht. : 262 121,00

Land of National Parks South -hanke 40007574

4.2.f. Raportointi ja seuranta

Hankkeen etenemistä ja toteutusta raportoitiin ohjausryhmän kokouksissa ja vuosittaisten maksatushakemusten yhteydessä. Ohjausryhmän kokouksia pidettiin yhteensä kaksi.

Ja viimeisenä hankkeen päättökokous. Maksatushakemukset on tehty vuosittain, yhteensä 2 kpl. Molemmat maksatushakemukset on hyväksytty ja maksatus toteutunut.

4.2 g. Toteutusoletukset ja riskit

Hankkeen riskit liittyvät lähinnä odottamattomiin kustannuksiin reittien palveluvarustuksen rakentamisessa. Mikäli odottamattomia kustannuksia syntyy, voidaan toimenpiteitä joutua priorisoimaan tai sopeuttamaan.

Keli- ja sääolosuhteet saattavat vaikuttaa rakentamisen aikatauluun. Toimenpiteitä voidaan kuitenkin osittain sopeuttaa keli- ja sääolosuhteiden mukaan, koska hankkeen toimenpiteet jakautuvat kahdelle vuodelle.

Yksi hankkeen riskeistä liittyy hankkeiden kokonaisvaltaiseen hyvään johtamiseen. Valtakunnan tasolla ja Kainuu -Koillismaa puistoalueella on samaan aikaan käynnissä monta investointityömaata, jolloin johtamisen ja henkilöstön resurssien ja kaluston riittävyyteen tulee kiinnittää huomiota.

4.3 Yhteistyökumppanit

Hankkeessa osarahoittajana ja yhteistyökumppanina on ollut Suomussalmen kunta. Hankkeen keskeinen yhteistyökumppani on ollut Hossan matkailuyrittäjät.

4.4 Tulokset ja vaikutukset

Suomussalmen, Taivalkosken ja Kuusamon kuntien alueelle sijoittuvan Hossan Kansallispuiston palveluista hyötyvät niin paikallisväestö kuin matkailijatkin. Asukkaita vuoden 2019 lopussa Suomussalmella oli 7 731, Kuusamossa 15 126 ja Taivalkoskella 3 969. Hossan Kansallispuistossa toteutunut käyntimäärä vuonna 2019 oli 96 500.

Työmäärän kasvuun arviota suuremmaksi n. 20 % on osaltaan vaikuttanut työkohteiden sijainti ja vaikeat maasto-olosuhteet. Työmäärän kasvu ei kuitenkaan johtanut merkittävään hankebudjetin ylitykseen. Työvoima palkattiin kokonaisuudessaan hankkeen vaikutusalueelta. Ostopalveluina toteutetut alihankinnat ja toimitukset kilpailutettiin avoimella menettelyllä Hilmassa.

Hankkeen myötävaikutuksella aikaan saadut uudet palvelut edelleen kehittävät ja parantavat merkittävästi Hossan puistoalueen suosituimpien kärkiaktiiviteettien patikoinnin, vaelluksen ja melonnan harrastusmahdollisuuksia. Myös esteettömiä palveluita parannettiin merkittävästi.

Kokonaisuutena arvioiden hanke onnistui hyvin ja asiakkailta saatu palaute parantuneista palveluista on ollut erittäin myönteistä. Hankkeen hyvään onnistumiseen merkittävästi vaikutti hyvä ja tiivis yhteistyö hankkeen keskeisten yhteistyökumppanien Suomussalmen kunnan ja Hossan yrittäjien kanssa.

Land of National Parks South -hanke 40007574

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Päätyneen hankkeen toimenpiteillä on saatu kehitettyä LoNP-alueen eteläisen osan retkeilypalveluita sekä eri aktiviteettien että yleisen asiakasturvallisuuden näkökulmasta. Seuraavassa vaiheessa olisi tärkeää edelleen jatkaa LoNP-alueella työtä asiakasturvallisuuden, alueella työskentelevien henkilöiden työturvallisuuden sekä ympäristönäkökohtien yhä paremman huomioimisen parissa. Erilaisilla toimilla tulisi varmistaa luontomatkailun eri aktiviteettien mahdollisuudet tulevaisuudessa kestäväällä pohjalla sekä ekologisen että sosiaalisen kestävyden näkökulmasta. Tämän kestävyden varmistaminen vaatii kokonaisvaltaista alueiden ja niiden käyttömuotojen hahmottamista, tulevaisuuden tarpeiden ja haasteiden tunnistamista ja innovatiivista lähestymistä eri ratkaisujen osalta. Tulevaisuudessa ratkaisuissa tulisi yhä suuremmassa määrin pystyä huomioimaan vihreät arvot ja ympäristönäkökohdat.

6. Allekirjoittajat ja päiväys

14.05.2020

Leena Jartti
Ohjausryhmän puheenjohtaja

Heikki Haataja
Projektipäällikkö, ohj. ryhmän sihteeri

Liite:

Valokuvaraportti_Land of National Park South-hankkeen toteuttaminen.pdf

Loppuraportti liitteineen on ladattavissa linkistä <https://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/2473>